

LO CATALANISTA

DIARI NO POLÍTICH

NÚM. 38

BARCELONA.—DILLUNS 22 DE NOVEMBRE DE 1880.

PAG 293

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ.—Llibreria de Teixidó y Parera, carrer del Pi, 6.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.—Barcelona, un mes 5 rals | Fora, un trimestre, 20 | Extranjer, (unió postal) trimestre, 40.

SANTS DEL DIA.—Santa Cecilia.—QUARANTA HORAS.—Iglesia de Sant Miquel Arcàngel.

Espectacles.

TEATRO PRINCIPAL.—Funció pera avuy, 21 d'abono, impar.—Dia de Moda.—La divertida pessa en un acte, titulada, *La campanilla de los apuros*.—La interessant comedia en 2 actes, *Los pavos reales* y la 13 representació del aplaudit ball, *La contrabandista de rumbo*.—Entrada una pesseta.—A las 8.

Nota.—Demà dimars se verificará lo primer dels dos únichs concerts que donará en aqueix Teatro lo eminent pianista Mr. Ritter tocant en son magnífich piano de la reputada casa Pleyel, Wolf y companyia de Paris las mes difícils pessas del modern repertori.—Se despatxan localitats pera aquest concert en contaduría.

GRAN TEATRO DEL LICEO.—Avuy, 31 d'abono, impar.—El registro de la policia.—A las 8.—A 3 rals; quint pis 2.

TEATRO DEL CIRCO.—Avuy, á benefici del públich; *Adriana Angot* y *El jóven telémaco*.—A 2 rals.

TEATRO ROMEA.—Societat García Parreño.—Funció pera avuy.—Lo drama en 3 actes, *La cruz del hábito*.—Terminat l'espectacle se obsequiará als senyors abonats ab un ball de Societat en lo saló de descans.—Entrada á localitats, 3 rals; id. al segon pis 2.—A las 8.

Demà, dimars, Teatro Catalá.—Quinta representació de la aplaudidísima comedia en 3 actes, *Lo dir de la gent*.—Se despatxa en contaduría.

EXPOSICIÓ ZOOLOGICA BARCELONESA, situada en la Plassa de Junqueras.—Estará oberta al públich tots los dias desde las 10 del dematí fins las 6 de la tarde. Preus d'entrada 2 rals; dias de Moda 4.—Abonos de 20 funcions al preu de 20 rals cada un.

SKATIN RING en lo teatro del Bon Retiro.—De 2 á 5 y de 8 á 11 sessió de patins.—Entrada 2 rals.

Reclams

DIARI DE LAS SESSIONS

DEL

PRIMER CONGRÉS CATALANISTA

Ha sortit lo **QUART QUADERN**, que conté la *sessió quarta, celebrada en lo Teatro del Tivoli*, segons las notas taquigráficas presas per la Corporació del sistema Garriga.

Preu de suscripció: un ral cada quadern, debent pagarsen quatre en lo moment de ferse la suscripció.

Als membres del «Congrés» lo 50 per 100 de rebaixa.

Los números sols, un ral per tothom.

Se suscriu en l'Administració de **LO CATALANISTA** (Pi 6), en la del *Diari Catalá*, (Fernando, 32, primer), y en las llibrerías de Verdaguer (Frente al Liceo), y de Lopez, (Rambla del Mitx).

Los senyors de fora Barcelona podrán suscriures enviant en sellos una pesseta, que es lo preu de quatre quaderns, y 'ls anirán rebent á mida que surtin.

GANGA.—Veigis l'anúnci.

CONSULTAS GRATIS de las enfermetats venéreas y sifilíticas per un inteligent facultatiu que fa temps ve dedicant e ab gran éxit en la curació dels mencionats mals. De 8 á 9 del vespre en la farmácia Martinez, successor d' en Tremoleda carrer de Sant Rafel, cantonada á la d' en Robador.

AVÍS ALS SENYORS PROPIETARIS.

Baratura en los papers pintats pera decorart habitacions, y gust en la colocació per Joseph Ventura.

Totas las personas que desitxin fer empaperar, trobarán un gran y iat assortit desde 'l preu de 2 rals pessa en endevant.—Se reben encàrchs pera portar los mostruaris á domicili, Sant Pau, 32, botiga.

50 TAPINERÍA 50
 LA LUCIA
Fábrica de cotillas.

L'ÁGUILA Gran basar de robas fetas y á mida.—Acabat lo inmens surtit pera la próxima temporada d'ivern, tant pera sas casas de Madrit, Cádiz y Sevilla com per aquesta *Gran casa de confecció*, primera en sa classe en Espanya, per los bons géneros que s'emplean y la esmerada construcció de las prendas.

Los senyors que 's dignin visitar aquest vast establiment fundat en 1850, hi trobarán pera la mida y en robas fetas lo mes nou, elegant y bonich que 's construeix en lo pays y en l'extranjer.

Plassa Real, 13. — Los preus moderats.

VENEREO Sa curació es prompta radical y segura, sense mercuri copaiva ni altres preparacions perjudicials, per medi del **AIXEROP ANTI-VENEREO DEL Dr. CASASA**.—Gonorreas, llagas, tumors, dolors, estrenyiments; 'l venéreo, en tí, en totas las sevas formas, per crónich que siga, se cura prompte y bé ab aqueix inimitable Aixerop, exclusivament vegetal.—Veigis lo prospecte.—Dirigirse al Dr. CASASA en sa **GRAN FARMACIA** dlassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume I.

 FABRICA LA EMPERATRIZ
3 Escudellers Blancs 3.

CROMOS novament arribats, desde 4 duros 'l milér ab impressió. Gran assortit de colleccions.

SOBRES comercials ab membrete desde 30 rals 'l milé.

AL ESCUT CATALA.—Tres llits, 5.

Ouberturas de registre

NORT-GERMAN LLOYD

Companyia de navegació per vapor y únich servey postal, rápit y directe, sens tocar en Rio Janeiro, pera

MONTEVIDEO Y BUENOS-AIRES,

los dias 1 y 19 de cada mes fixament.

S'admeten passatjers á preus reduhits. Se garantisan condicions y economia inmillorable.

Únich representant don Salvador Gonzalez Amat, carrer de Corretjer, núm.º 5.º pis segon, entrant per la de la Primpcesa.—Barcelona.

HERPES

sarna, escrofulas y demás humors, aixís interns com externs. No descuidar que 'l Rob antiherpètic de Dulcamara compost del Dr. Casasa, es l' únich que 'ls cura radicalment, sens que may donguin senyal d' haver existit.—Véijis lo prospecte.—Unich depòsit.—Gran Farmàcia del doctor Casasa, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume primer.

MALALTÍAS

de la pell y del estómach (sífilis, venèreo, herpes, escrofulas, etc.,) sa curació á cárrech de P Manaut.—Farmàcia de la Corona, carrer de Gignás, cantonada á la de Ataulfo. Consulta de 4 á 6 de la tarde.

ANTIGA TINTORERIA**DEL CENTRO.****CARRER DE LA LLIBRETERIA, 13.**

En aquesta acreditada casa 's renta la roba de caballer sens descosirla, deixantla com nova. Especialitat en tenyir vestits de seda y mocadors de crespó.

No equivocarse. Llibreteria, 13.

Secció d' economia doméstica

PREUS corrents á la menuda dels articles de consum domèstich, en los mercats de Barcelona en lo dia d'ahir.

[Pescaterías.—Mercat del dematí.—Assortit de llagostins que 's venian á 6 rals la tersa; llus á 5 y mitx; calamarsos y congria á 5; llagosta á peseta; molls y pagell á 3 rals; móllaras y llubarros á 20 quartos; llisara y rexada á 18; sardina á 14 y pops á 8.

Mercat de la tarde.—De aquest no 's mencionan preus per ser dia de festa.

Secció de Noticias**BARCELONA**

En la última sessió del «Congrés Catalanista» digué son president, lo senyor Almirall, que s' havia presentat á la mesa una proposició firmada per don Rossendo Arús y altres individus del mateix Congrés, proposició que allavoras no podia llegirse per no estar compresa en la ordre del dia. Afegin, no obstant, que de una manera ó altre 's faria públich lo contingut de la proposició; y efectivament, en la tarde del mateix dia, un dels membres del Congrés que assistí al dinar donat en lo Restaurant Martin, preguntá en que consistia aquella proposició del senyor Arús que no havia pogut llegirse. Allavoras fou quant lo senyor Arús manifestá que la proposició anaba dirigida á que se alsés una estàtua á algun dels catalans ilustres que han honrat la nostra terra, com á recort deixat per lo Congrés. Proposició que entussiasmá als concurrents fins al punt d' haberhi qui oferís lo terreno, los treballs pe'l sócalo, la reixa que deurá voltar lo monument y 'ls treballs litogrífichs necessaris.

No fou, donchs, en lo banquet ahont se presentá la proposició del senyor Arús, sinó en lo Congrés; explicació que doném, per haber incorregut en una equivocació lo nostre colega *La Publicidad*, que, com no podia menos, troba acertada la elecció del personatge á qui estarà dedicat lo monument; y que será una altra de las cosas *positivas* que haurá fet lo Congrés.

—Los senyors M. Cárlos Varmot y M. Pere Bernard, constructors de las obras del ferro-carril de Sant Joan de las Abadesas, han sigut nombrats caballers de la distingida ordre de Cárlos III.

—La companyia de tran-vias de Barcelona ha comunicat al senyor Alcalde que tenia estudiat un aparato salva-vidas pera colocarlos en los cofxes, dat cas que siga aprobat per la comissió inspectora que 's nombri.

—A causa de la abundanta pluja que va caurer en la nostra ciutat desde las duas de la nit del dissapte fins á la tarde d' ahir, los carrers y particularment los del Ensaxe están intransibles habenthi alguns punts que han quedat convertits en verdaders pantanos que Deu sab quan desapareixerán.

—Noticias del Ampurdá nos manifestan que torna á desarrotllarse poderosament la plaga filoxérica. En lo terme municipal de Ordis se 'n ha descubert un gran foc y altre en una vinya molt próxima al riu Fluviá.

—Una persona que 'ns mereix enter crédito nos dona la noticia de que en la nova carretera—encara no terminada—que s' ha obert desde Ribas á Puigcerdá, s' exigeix, per rahó de portazgo, la rescuda cantitat d' un duro per cada caballería que recorra aquell trajecte. Es á dir, deu rals per lo trós desde Ribas á Dorri, qual construcció ha estat á cárrech del senyor Estruch, y altres deu rals pe 'l resto de la carretera que ha sigut portada á cap per alguns propietaris de Cerdanya.

Molt nos dol que, al revés de lo que deuria ferse, se posin trabas al tráfeh naixent d' una carretera que després d' haber sigut desitxada desde molts anys, s' havia pogut obtenir gracias als que 's debian suposar desinteressats esforços dels que estiman á la productiva terra de Cerdanya; y si creguéssim que la nostra veu havia de ser escoltada, suplicariam als que tal han fet y al diputat senyor Maciá y Bonaplata pera que interposés la seva validosa influencia, que desistissin de continuar cobrant aquest gravamen que ha obligat ja á que 'ls amos dels matxos que portan carga de bast, no aprofitin la nova via y fassin passar aquestos per l' antich camí.

—Avuy dilluns, á las nou de la nit, en lo «Foment de la Producció Espanyola», 'l senyor D. Joseph Roca y Roca dará l' anunciada conferencia pública, sobre la conveniencia del desarrotll en gran escala de la ensenyansa teórica-práctica de arts y officis.

—Ahir continuá en l' «Ateneo lliure de Catalunya» la discussió dels temas relatius al enllás dels ferro-carrils. Lo discurs pronunciat per lo senyor Nieto es digne d' estudi per la manera com sapigué tractar aquesta important qüestió. Per falta d' espay deixém per demá lo donarne una noticia mes detallada.

—Demá contestarém al article que ahir publicaba 'l nostre colega *El Diario de Barcelona*, ab lo títul de *Los catalanes y los catalanistas*.

—Lo reputat publicista catalá Cassimiro Prieto Valdés, resident en l' América del Sud, acaba de donar á llum lo celebrat almanach que ab tanta acceptació ve publicant de cinch anys ensá. Es un volum elegantíssim y que conté treballs de válua. Entre 'ls grabats que intercala en sas páginas es digne de menció un acabat retrato d' en Bartrina qual semblansa es notable; dessota d' ell se continúa la bellíssima poesia *De omni rescibili*, que junt ab son autor passarà á la posteritat.

—Ahir lo gran teatro del Liceo se vegé sumament concorregut tant en la funció de tarde com al vespre. En la primera se representá l' ópera *Aida*, en que tant se distingeix la senyora Pozzoni, ben secundada ahir per totas las demás parts. En lo final del segon acte se feu una verdadera ovació á tots los artistas, inclós lo mestre Faccio, ovació que 's repetí distintas vegadas en lo tercer acte. Al vespre se posá en escena la ópera bufa *Crispino é la comare*, que com los demás dias fou ben rebuda.

Avans de comensarse la funció ja no hi havia un sol asiento per vendre.

CATALUNYA

Figueras, 20.—L' altre dia en la Plasseta, un gitano va pegar una garrotada al cap d' un home del poble, 'l qual tingué d' esser transportat á la casa d' un metje en estat grave.

La polissia intervingué en l' assumpto.

—Un gran incendi se declaró l' altre dia en la fonda de Italians. Gracias al prompte auxili dels bombers y á las bonas disposicions que s' adoptaren, las pérduas quedaren reduhidas á alguns mobles vells del tercer pis y una gran cantitat de palla amagatzemada en lo terrat.

MOVIMENT LITERARI Y ARTÍSTICH

S' ha publicat lo número 14 de *La Ilustració Catalana*. En la part artística, qu' es la que sobrepaja, hi figuran dos croquis del jove dibuixant Joan Vila de Sabadell, un facsimil de la plana 21 de la Historia troyana pres de la biblioteca del Escorial y reproduccions de esculpturas dels germans Vallmitjana. Lo primer dels croquis es lo retrato del catalá ilustre, l' Exm. senyor Félix Amat de Palou, fill de Sabadell y 'l segon l' aposento ahont nasqué dit senyor y l' aspecte exterior de sa casa.

La part literaria está composta de treballs dels senyors Ribot y Serra, Tamaro, Laporta, Cort y Gallart.

—Totas las obras y periódichs citats en aqueixa secció poden obtenirse ab la major facilitat dirigintse á Teixidó y Parera, 6, Pí, 6; Barcelona.

Secció de polèmica

En la ressenya que del Congrés Catalanista fa lo nostre estimat colega *La Il·lustració Catalana*, nos han estranyat sobremanera las apreciacions que li ha inspirat lo mateix Congrés y que ha esperat á publicarlas, al haber terminat sos treballs. Algunas de las censuras cauhen de ple sobre la mateixa *Il·lustració*.

Parla del poch tacto ab que s' obrá en la admissió d' inscrits. Pot ser seria aquesta acusació, quan lo director de la mateixa *Il·lustració* fou un dels individus convocats y quan de comú acort ab lo director de la *Renaiçensa* y 'l del *Diari Català* s' convingué en que la manera d' inscriure 'ls socis seria la presentació per un dels tres periódichs anunciats, ó per alguna de las associacions catalanistas? ¿Perque no presentaba algun pensament nou, si 'l tenia, relatiu al modo d' inscriure 'ls socis? No podia, per lo tant, lo director de la *Il·lustració Catalana* abandonar lo silló d' inscrits per lo poch tacto en la admissió d' aquests, quan ell acceptá la manera ab que debia procedirse en dita admissió y quan ho acceptaren lo director de la *Renaiçensa*, lo del *Diari Català*, los presidents de las associacions catalanistas y la mateixa comissió organitzadora de la que 'n formaban part individus com lo senyor Pirozzini, Ubach y Vinyeta, Tobella y altres.

També 's queixa de que no hi prenguessen part molts respectables senyors que representan lo catalanisme històric, que s' abstenian d' inscriure's ó ja inscrits se retiraban. Debem confessar que semblant acusació está completament destituida de fonament.

Si alguns d' aquests, per sa edat ó per altres motius, no s' inscrigueren, han acceptat en cambi una de las creacions del Congrés, com es la Academia; creació que no han reconegut alguns que no representan lo catalanisme històric y que habian contribuït á la formació del Congrés, entre altres, lo director de la *Il·lustració*.

Afegeix que quan una idea tant bona anaba á ser portada á cap de una manera tan inconvenient, se retirá abandonant lo silló d' inscrits. Debem preguntar á la *Il·lustració Catalana*, en qué consisteix la inconveniència ab que 's portaba á cap la bona idea del Congrés? ¿Se servirà indicármela? ¿Será la *representació política* que tant gratuïtament s'atribuïx al Congrés? Los qui han llenat semblant acusació son los menos indicats per ferla; puig sols baix lo concepte de anti-catalanistas eran coneguts y aquests foren los qui lograren introduhir la divisió. Los que 's diuhen *catalanistas verídicos* se feren solidaris dels intents anti-congressistas y 's retiraren, creyent inutilisar lo Congrés, per mes que no poguessin lograrho.

La obligació dels catalanistas era treballar dintre 'l Congrés per impedir que 's portés á cap d' una manera inconvenient, si aixó temian; lo retirarse d' un lloch ahont deu lluitar-se, es propi de personas sense convicció ó sense valor. Ni podian ni debian retirarse de la lluita; son deber era combatre, no fugir, ni callar.

Lo Congrés ha anat allá ahont volia; ha lograt lo que 's proposaba; ha discutit los tres temas; ha creat una Academia que ara *infantilment* volen los adjunts apropiarse; aixecará un monument al gran patriota Claris; ha redactat una exposició contra la unificació de Códichs y en pro de la Codificació catalana y 's creará un Centre Catalá de gran importancia en la vida de nostra terra.

A tot aixó debian contribuirhi los que 's creyan ser catalanistas y no pendre la actitud de *mirones*. No sabem comprendre com sens haber mediat desde la primera sessió fins á la tercera sino un discurs dirigit tot contra 'l Congrés, podian pendre una actitud tan contraria als seus antecedents alguns escriptors catalans.

Mediti be 'l nostre apreciat colega y veurá d' ahont surtí 'l primer tiro contra 'l Congrés y 's farà cárrech del fonament de las sevas acusacions.

Y prou per ara.

Secció de Fondo

Lo *Diario Liberal* y la *Crónica de... Cataluña* —anavam á dir de Castilla—son per ara los únichs periódichs que s' han atrevit á manifestar sa opinió enterament contraria á la proposició catalanista del senyor Pella, que fou presentada y aprobada dias enrera per la secció de literatura del «Ateneo Barcelonés.»

Lo primer de dits colegas se limita á manifestar que espera que 'ls desitxos del senyor Pella no serán atesos.

¿Per qué?

La esperansa del *Diario Liberal* ó es la simple manifestació d' un desitj ó la expressió de una seguretat.

En lo primer cas fora bó que tractantse d' un assumpto tan important expliqués en que funda sos desitxos; perque seria convenient saber quins arguments serios se podes donar per condemnar al ostracisme la llengua catalana, aqueixa hermosa llengua, segons Cervantes, que fou un dia llengua oficial y que 's parlá en Corts y en lo Consell de Cent.

Y en lo segon cas, també convindria averiguar si és que ja se sab á priori quina determinació ha de recaure respecte al acort de la secció de literatura; perque allavoras aquesta secció podria mostrarse molt agrahida al respecte y consideració que mereix de la Junta de govern del «Ateneo Barcelonés», sobre tot figurant en aquesta Junta alguns individus quals noms se llegeixen en las llistas d' inscrits en lo Congrés Catalanista.

De tots modos aixis com lo *Diario Liberal* espera que la proposició no siga admesa, nosaltres fundantnos en lo que hem dit, esperém que siga acceptada en totas sas parts.

La *Crónica de... Cataluña* se ocupa de tant important qüestió fent brometa. Lo gat dels frares, en sa revista de Barcelona d' ahir, califica la proposició del senyor Pella ¿may dirian de qué? de *catalanofòbia*.

Per suposat que 'ls arguments que 's donan en contra son del calibre següent: que 'ls sócis castellans ho pendrian á mal; que hi hauria molts socis que 's donarian de baixa etc., etc.

Francament, no sabem si aquests arguments tan poderosos fills sens dubte d' una llarga meditació y d' un estudi profund, han fet pes al senyor Pella, á la secció de literatura y á tots los Catalanistas nascuts y per neixe.

¿Voldria dirnos la *Crónica de... Cataluña*, y dispénsins si li fem una pregunta en ró formal, si s' han dat per ofesos los socis castellans quan en las sessions literarias del «Ateneo Barcelonés» s' han llegit treballs escrits en catalá dels senyors Calvet, Blanch, Balaguer y altres?

Si 'ls arguments poderosos de la *Crónica* tinguessin algun pes, allavoras tots los catalans y vascongats, que fossin socis del «Ateneo de Madrid haurian de passar pe'l ridicol de donarse per ofesos cada vegada que en aquell centro se celebran discussions en castellá. Se'ns dirá que 'l castellá tot espanyol está en lo cas de saberlo, cosa que no negarém; mes, nosaltres dirém també que res tan natural com que en Catalunya se cultivi la llengua mare.

Correspondencias de LO CATALANISTA

Madrid 20 de Novembre.

En lo teatro de la Comedia s' ha estrenat un juguè comich en tres actes titulat *La primera cura*, construït per partida doble entre 'ls senyors Ramos Carrion y altre poeta amich seu. Ab aquest sol fet se coneix que la obra careix de pretensions, aixis es que 'l públich unánimement deya que pera un juguè no eran necessaris ni tants actes, ni tants versos, ni tants autors.

Ja semblaba que estaban olvidadas las obras de màgia, pero 'l senyor Zumel ha inventat *El Talisman de Ságras* quals ensajos anuncia en lo teatro Martin.

En la causa seguida per la noticia que doná la *Correspondencia Il·lustrada* sobre certs successos ocorreguts en lo Saladero—presó de la vila—en que 's feya intervenir al jutje senyor Longué, han declarat casi tots los directores dels periódichs de Madrid y 'ls representants que firmaren la protesta. He sentit dir que casi tots los jutjes tenen interés en que s' aclareixi l' assumpto y aixó manifesta l' empenyo del promotor que presentá la querella.

Lo govern espera conferenciar ab lo pare Pavo, arquebisbe de Manila, sobre 'l plan d' arrendament dels tabacos filipins; dit senyor exposará 'l criteri dels frares sobre aquesta qüestió.

Lisboa 18 de Novembre.

Al acceptar lo cárrech de delegat especial de LO CATALANISTA NO

pensaba ocupar-me del trajecte recorregut desde Barcelona fins á la frontera portuguesa, á pesar dels innumerables casos que á cada pas s' ofereixen á la vista del viatger, 'ls quals son dignes de coneixers; pero dos datos recullits en lo camí, datos que si be no son nous, en cambi son de actualitat, m' obligan á faltar á mon propòsit concedintoshi los honors de la publicació.

Sobre la línia de Saragossa á Madrid, á sis lligues de Guadalajara, hi ha 'l poble de Fontanar, ahont existeix un convent de frares de la Trapa, dedicats en son solitari alberch á la meditació y reculliment. Sembla donchs que aquets bons cristians han tingut la humorada de col·locar á cinquanta passos de la estació del poble sobre la mateixa via, un gran cartell de dos metres, que á la lletra diu aixís:—*Cartuja de Fontanar.—Hay en venta, Vino, Cebada, Avena, Maiz, Centeno, Leña y Paja.* Com es natural, al véurel vaig preguntar si aquets senyors tenian terras á cultiu, ja que la horta del convent es molt reduhida, y contestantme negativament, varen ferme presumir que aqueixas mercancías que s' expenen en lo dipòsit del convent son producte de las dádivas que sobran á la comunitat, la qual está més per lo positiu, ja que intenta reduhirlas á metàlich.

L' altre dato digno de coneixers, es lo que hi observat en la frontera portuguesa, 'l qual causa la admiració dels viatgers espanyols. Tal es lo fet de que al atravesar per dit punt, no se sofreix cap molestia ni detenció á causa del registro d' equipatjes, los quals se verifican ab tota formalitat en la Aduana ahont van consignats. Aquest procediment encare que es bastant senzill, no perteneix á la inventiva portuguesa sino á la inglesa, y 's reduheix á la responsabilitat que exigeix l' Estat á las companyías de ferro-carrils, si las llistas d' equipatge de que 's prent nota en la frontera no 's presentan exactes al reconeixement de la Aduana destinataria. Aquest sistema té duas ventajitas: la primera es la de evitar al viatger lo menor contratemps en lo tránsit, y la segona, la seguretat de que 'ls bultos arribin intactes y sense extravio ni retard al punt ahont se destinin.

Y prou per avuy, ja que acabo d' arribar á la gran ciutat de Lisboa y no he tingut encare temps de fer observacions sobre la mateixa y sobre 'l carácter y costums de sos habitants. Bástils saber que la primera impressió que m'ha produhit la nació portuguesa m' es molt agradable.—C.

PRIMER CONGRÉS CATALANISTA

DIARI DE LAS SESSIÓNS

segons notas taquigráficas presas per la corporació del sistema Garriga ab copia de tots los documents oficials referents al mateix Congrès.

(Continuació.—N.º 22.)

LO SENYOR MORROS. Senyors, com un firmant de la proposició que l' altre dia 's va presentar á n' aqueix Congrès y que ab gran satisfacció, crech jo de tot Catalunya, fou aprobada, en la qual s' acordá la creació y organisació d' una Academia de la Llengua Catalana, desitx que era innat en tots aquells que s' habian dedicat á las bellas lletras catalanas y 'l qual va motivar principalment lo que se formés lo consistori dels Jochs Florals, puig aquesta era l' idea que 's va tenir present al fundarlo: l' estudi y conreu de las lletras catalanas; habent sigut jo lo qui vaig proposar que 's nombrés una comissió pera la constitució y formació d' aquesta Academi, semblará estrany que d' aquesta manera, salvo determinats punts en que pretench presentar alguna esmena, vinga á defensar aquesta proposició. Los firmants de la proposició ó alguns d' ells varen cridar als firmants de la proposició del dia anterior y entre ells á mí, pera demanarnos si estaban conformes ab la proposició que s' ha llegit, y tots digueren que sí, y á conseqüencia de las esmenas que tracto de presentar no vaig poder firmar-la. Vaig fer present que s' habia acordat pe 'l Congrès nombrar una comissió que dictaminés sobre la constitució y organisació de la Academia, pero se 'm va contestar que devant la conveniencia de constituhir una corporació tan necessaria y á fi de combatre tots los inconvenients que podrian presentarse per qualsevulga motiu, perque d' aquesta Academia se n' ha parlat molt y no arriava may; fora convenient, completament convenient que quant antes la formesem, ja que lo que 's necessari deu ferse commes prompte millor. Com dich, á pesar de que habia sigut un dels que habia defensat l' idea de que 's nombrés una comissió pera dictaminar, vaig creure que debia convèncerm. Crech que convé, crech que no deuriam sortir d' aquí fins que l' Academia tingués bases sólidas y no hi hagués excusa ni moliu de cap mena, perque si no la formém, succehirá lo mateix que fa una infinitat d' anys se ve verificant. Crech que aquesta proposició es de verdadera importancia y transcendencia pe 'l porvenir de las lletras catalanas. Aquí s' ha vingut á presentar la idea de que no son base prou sólida los mestres en Gay Saber, citant al efecte alló de «que 's podia cantar molt bé pero que no 's podia parlar»; crech en efecte que hi pot haber al costat dels Mestres en Gay Saber personas que 'ls hi han servit de mestres, als mestres; homens eminentes que s' haurian pogut presentar á la consideració del Congrès. Jo hauria volgut nombrar aquesta comissió per conveniencia, per evitar qualsevulga cosa que pogués passar que

detingués la constitució de l' Academia; hauria volgut nombrar á n' en Milá y Fontanals, que tots hauriam aclamat, jo 'l primer; pero, no obstant, m' he tingut d' adherir perque oficialment no hi ha res que l' acrediti, á pesar de que tinga l' autoritat que té y tots li considerém. Los que han rebut titol oficial de Mestres en Gay Saber han de ser lo núcleo, lo verdader medi de constitució de las nostras lletras y 'ls árbitres y jutjes de las diferencias que hi puguin haber entre nosaltres. Per tal motiu es perque he acceptat aquesta base, á pesar de las consideracions que s' hi poden fer. Perque devant de personas dignas, dignas indisputablement ho serán los 15, que son los nombrats pera poder formar una bona Academia de nostra llengua, tan bona com la puguin tenir altras lleigues. Aixís es que, com dich, á pesar de que presentaré algunas esmenas, pera evitar que algunas personas eminentes no 's trovin excluidas de l' Academia, á pesar d' aixó jo us demano que s' admeti en nom de Catalunya y en nom de las lletras catalanas, pera evitar que continuhi com fins ara ab tant y tant temps que se 'n ve parlant, á pesar de que fariam grans sacrificis pera que tinguéssem una gramática y un diccionari tant bo com lo tenen altras paissos fins avuy; vos demano que vos serviu votar aquesta proposició en conjunt y que en detall us fixeu en ella pera que poguém envaneixens dihent que alguna cosa hem fet, que hem fet una Academia d' una llengua que estimém tant, de la llengua de nostra pátria.

LO SENYOR PRESIDENT. Lo senyor Maluquer te la paraula.

LO SENYOR MALUQUER. Solzament ne diré dugas pera veure si es possible conciliar la opinió que ha emilit aquí lo senyor Vidal y Valenciano, perque he de confessar per ma part que la crech fins á cert punt acceptable, com he dit avans. He vingut á presentar una proposició y acordant en mon interior que si 's presentaba altra cosa, si 's feya una proposició mes acceptable que la meva jo sempre deixaria la meva, perque la meva es sempre la última devant de las que presentin los aquí reunits. Jo crech que després d' aquestos dos tornos pera apoyar la proposició de la que soch lo primer firmant, fins á cert punt podria conciliar-se lo que desitxa 'l senyor Vidal y 'l cas en que 'ns trobém, perque ja no es possible que quedi sobre la taula. Aixó s' arregla votant la totalitat y que quedi sobre la taula després pera la discussió per articles, y d' aquesta manera tots los que vulguin—publicantse en los diaris pera que arribi á coneixement de tothom—pugan formarse concepte y puguin venir un altre dia á discutirla sabent de que 's tracta, perque en efecte, soch molt clar y catalá, te rahó en aquest particular lo senyor Vidal y Valenciano. A sentir las paraulas que ha dit avans de la discussió, jo hauria sigut lo primer de dir que quedés sobre la taula. De consegüent si us sembla acceptable lo que dich, es á dir, que avuy se discuteixi y aprobi la totalitat d' aquesta proposició, y que quedi sobre la taula pera 'l coneixement de tots y 's publiqui en alguns periódichs pera que tothom pugua ferhi las observacions que cregui convenientes.

LO SR. VIDAL Y VALENCIANO. No hi tinch inconvenient ab tal que no s' aprobi en absolut sense ferse sobre d' ella tota la llum possible. Que 's discuteixi y que s' estudihi, perque una proposició tan trascendental y tan ben articulada val la pena de conèixer-la á fondo; pero repeleixo que no m' oposaré á que 's discuteixi, pero crech que no farém mes que perdre temps. Crech que seria preferible que 's publiquessen las bases y un altre dia 's discutessen pera que tothom las entengués. Per lo demés, no m' empenyo en contrariar los desitjos del Congrès. La Mesa podria determinar sobre 'l particular.

LO SENYOR PRESIDENT. ¿Hi ha algú mes que vulga pendre la paraula sobre aquesta qüestió?

UNA VEU. Demano la paraula.

LO SENYOR PRESIDENT. Vosté la té.

UNA VEU. Que 's passi á votació lo manifestat pe 'l senyor Vidal y Valenciano.

LO SENYOR PRESIDENT. Aixó vindrá quan será hora.

LO SR. LAFONT. He demanat la paraula pera dirne pocas respecte del assumpto important y trascendental que ha sigut portat al debat. Opino que no procedeix deixar sobre la Mesa una proposició que ha sigut ja presa en consideració, y sobre la qual varios oradors han aduhit arguments y fet manifestacions uns en pró y altres en contra. Crech que en lo punt en que 's troba lo debat, es molt lògich y reglamentari que nosaltres continuém discutint aquesta proposició presentada, tan lògich, com ilògich seria al mateix temps que inverosímil é irregular que interrompíssem sa discussió y deixéssim de pendre lo consegüent acort referent á la mateixa. Sino ho fessim de aquest modo, semblaria que donabam per no dit tot lo molt y bo que ja respecte á la proposició han exposat los oradors que m' han precedit en l' ús de la paraula pera defensar la presa en consideració; es á dir que hauriam consumit inútilment lo temps fent manifestacions de ideas, sobre las quals no hi habiam pas de pendrer acort de cap mena. Lo haber pres en consideració la proposició presentada, després d' haber sigut detingudament discutida, suposa que lo Congrès s' ha fet perfecte cárrech de lo seu esperit, aixís com de la seva lletra. Y si es aixís ¿per qué 'ns diu lo senyor Vidal que no entent be la proposició y que es per aixó que demana que quedi sobre la mesa? Y sino entent be la proposició ¿per qué la combat? Pero ha comprés be la base primera de la mateixa: en ella se estableix que deuen ser desde luego designats los Mestres en Gay Saber primers Académichs de la Llengua, y respecte á aquesta base oposa lo senyor Vidal algunas dificultats, manifestant que no deuria ser aprobada; perque, si sols se declaran Académichs 'ls Mestres en Gay Saber, quedarán excluidas personas respectables que

tal volta quedarán agraviadas y entre ellas cita al senyor Milá y Fontanals. Jo dech dirí al senyor Vidal que, si aquestas que ell considera dificultats, hem de considerarlas y tenirlas tots en estima pera poguer constituhir la Academia de la Llengua Catalana, desde luego podrem declarar que la formació de la Academia es impossible. Qualsevol que siga la proposició que s'aprobi pera formar la Academia, sempre quedarán sense ser Académichs molts y molts personas digníssimas y respectables. No es natural suposar que ni lo senyor Milá ni molts de las personas que valen tan com aquest senyor, sense regatejarli ni una mica del gran mérit que te, han de agraviarse sino se 'ls nombra Académichs (*murmulls*). Jo voldria, senyors, que en la Academia no hi pogués haber personas que fossen enemigas del progrés. Crech, y ab mi ho creu lo bon sentit, que no deuen ser considerats los primer en las lletras catalanas als que han condemnat la locomotora y la electricitat.

Lo SENYOR PRESIDENT. Suplico al orador que no fassi referencia á cap personalitat.

Lo SENYOR LAFONT. Al dir, senyor President, que no deurian considerarse primers en las lletras catalanas als qui haguessin condemnat la moderna civilisació, no entench pas eludir a ningú directament ni menos al senyor Milá á qui respecto en lo molt que val. Y si 'm referís al senyor Milá y Fontanals, no desconexeria may que te molts títols de competencia é importancia, pero aquets títols mes que com á cultivador de las lletras catalanas, los ha merescut com a cultivador de las lletras castellanas (*rumors*)... dir lo contrari seria desconexer quinas son las obras que en la llengua Cervantes ha donat á la pública llum lo senyor Milá y Fontanals y quins los títols per los quals desempeña en la Universitat de Barcelona la cátedra de literatura castellana (*rumors*)... ó espanyola.

Lo SENYOR PRESIDENT. Suplico al orador que se limiti á la qüestió y no 's fiqui en personalitats.

Lo SENYOR LAFONT. Donchs suplico al Congrés que acordi que de cap manera 's torni sobre un acort pres, que iniciada y comensada la discussió, com s'ha iniciat y comensat, segueixi á fi de que no 's perdi temps y poguem quan ants constituhir una digna Academia de la nostra llengua (*alguns rumors y molts aplausos*).

Lo SR. PRESIDENT. La mesa acaba de rebre per escrit la proposició que havia presentat de paraula lo senyor Vidal y Valenciano, y per consegüent va á llegirse.

(Lo Secretari llegeix la proposició que diu aixís).

Los abaix firmats, membres del Congrés Catalanista, demanan á la mesa que quedin en suspens las bases pera la constitució de la Academia de la Llengua Catalana, á fi de que puguin estudiarse detingudament y ferse lo mes be possible cosa de tanta valua.

Barcelona 20 de Octubre de 1880.—Eduart Vidal y Valenciano.—Joseph Rodoreda.—Pere Serra.—Joseph Canyellas.—Joseph Costa.—Pere Vinyas.—Odon Vinyals.—Joseph Cost.—Eduart Fonseré.—Julia Pich.—Ramon Avellana.—Alfons Sagristá.—Joan Jaumar.

Lo SR. PRESIDENT. En vista de que aquesta proposició presenta alguna confusió sobre un punt que s'ha tractat aquí, dech demanar al primer firmant que manifesti si enten ab aquesta proposició acceptar lo que havia indicat lo senyor Maluquer ó siga que 's procedeixi avuy á votar la totalitat, y que luego de votar sobre la totalitat quedi sobre la mesa y 's publiqui en los periódichs que vulguin ferho pera procedirse á la discussió per articles en la sessió próxima. ¿Enten lo senyor Vidal y demés firmants á n' aixó, ó entenen que 's quedi sobre la mesa sens votarse avuy la totalitat?

Lo SR. VIDAL. Jo entench que quedi en absolut sobre la mesa, á fi de que no 'ns lliguem ab una reglamentació per una Academia que encara no está feta.

Lo SR. PRESIDENT. Donchs allavoras, va á procedirse á la discussió de la proposició del senyor Vidal.

Lo SR. MORROS. Demano la paraula. Desitxaria saber avans si 's pren en consideració á fi de parlar en contra.

Lo SR. PRESIDENT. Al pendres en consideració no 's pot parlar en contra. (Lo senyor Morros. ¡No ara sino al discutirse!) Créya que 'l Congrés ho tenia suficientment discutit, perque hi ha hagut mes discussió per la proposició incidental que per la principal, pero ja que 's desitxa que s'observin tots los trámits, un dels firmants de la proposició te la paraula pera apoyarla. ¿Vol usarla lo senyor Vidal?

Lo SR. VIDAL (*desde 'l seu asiento*). Suplicaré que m' ho deixi fer desde aquí.

Senyors; jo tinch tan desitx com lo primer de que hi hagi una Academia; ningú 'm guanya en aixó, y vaig tenir una verdadera satisfacció quan vaig veure que la de Bonas Lletras de Barcelona se ocupaba de que la Gramática Catalana ho fos de veras, puig sabem tots que fa molt temps que está trevallant ab consciencia, ab detenció, tal com deuen ferse aquestas cosas, en la confecció de una Ortografia catalana, base principal de 'o que 'ns falta. Per lo tan, tenint aixó present, sapiguent lo bon desitx que anima á varias personas, puig he tingut ocasió de parlar ab varias d' ellas, entre otras ab en Pelay Briz, ab en Milá y Fontanals y alguns mes, crech que lo primer que 's necessita en aquestas cosas que son de práctica, es tenir calma, madurarlas be y ferlas de manera que no pugui succehir alló que 's diu de que per fer una cosa be s'ha de fer tres cops, sino que havem de procurar que aquesta á la primera vegada quedi ben feta. (*Aplausos*) Y aixó convé tan mes, senyors, com que la Academia no haurá de servir solament per nosaltres, no, encara que nosaltres no sapiguem parlar la nostra llengua (y aquest es un argument que m' va passar per alt l'altra dia pera demostrar que lo Catalanisme estava encara en la seva infancia); precisament aquesta

Academia se relacionará ab las de las otras llenguas y per aixó 's necessita que s'organisi de manera que no 's digui que nosaltres havem fet una obra manca.

Per aquestas rahons es que no faig mes que reclamar un poch de paciència, pera que junts fem be lo que tal vegada ab molt bon desitx, no tenintla, espatllariam. Perque moltes vegadas en aquestas cosas la impaciencia es mes perjudicial que 'l no fer res.

Crech que no dech dir mes per apoyar aquesta proposició, y convenser al Congrés de que conbè pendrer una dilació no molt llarga á fi de poder estudiar las bases, completarlas, objectarlas, en una paraula pera poder partir de principis sólits, segurs, práctichs. He dit. (*Aplausos*).

Lo SR. PRESIDENT. Se pregunta al Congrés si pren aquesta proposició en consideració. Los qui li prenguin que 's quedin sentats, los qui no farán lo favor d' alsarse (*y no alsantse ningú*). Queda presa en consideració.

¿Vol apoyarla encara mes lo senyor Vidal?

Lo SR. VIDAL. ¡Jo crech que está prou apoyada!... (*Hilaritat*).

Lo SR. PRESIDENT.—Te donchs la paraula en contra lo Sr. Morros.

Lo SR. VIDAL.—Jo desitxaria que avans de que 's concedis la paraula al Sr. Morros, se tornés á llegir. (Lo Secretari llegeix novament la proposició.)

Lo SR. MORROS.—Senyors: després de las eloqüents paraulas del senyor Vidal y Valenciano semblará estrany que m' aixequi á impugnar la proposició que ell ha sapigut defensar tan bé, pero al ferho aixís consti que me anima una qüestió de patriotisme.

En la sessió passada se havia acordat lo nomenclament d' una comissió que estudiés la constitució y organizació de l' Academia de la Llengua catalana, y la Presidencia, sens dupte, ó la mesa que debia presentar aquí la llista dels individuos que creya debian formar aquesta comissió en compliment del acort del Congrés, no hauria permes que avuy s' hagues presentat la proposició principal que are nos te ocupats, á no haberhi hagut altas rahons pera que així se fes. Y aquestas rahons que á mi com un dels firmants de la proposició del últim dia se m' han manifestat, aquestas rahons me han obligat á venir aquí á dir que apesar de que jo havia estat conforme en que 's nomenclés la Comissió que va acordar lo Congrés, creya mes prudent que desde luego se acordessin las basses de l' Academia perque si be es cosa que pot esperarse dos ó tres dias, no sé si podria succehir que aquestos dos ó tres dias se anessin allargant y 's convertissin en mesos y anys, á conseqüencia de circunstancias que poguessin ocorre un dia determinat (*Moviment en lo Congrés*.) Jo no faig mes que manifestar aquesta circunstancia al Congrés.

Jo era lo primer que desitxava que la Comissió estudiés aquet assumpto; jo com he dit avans no estich absolutament conforme ab tots los punts de la proposició que s'ha presentat á vostra consideració; pero crech que en cas de que 's pugui obtenir lo que tan volém y hem desitxat, la fundació de l' Academia, devém donarnos pressa á ferho, perque d'aquesta manera haurém resolt un dels punts que, esperant avuy demá y un altre dia, no ha arribat jamay. Hi hagué una ocasió en que set mantenedors de uns Jochs Florals eran tots Mestres en Gay Saber, y ab aquest motiu dos periódichs catalans de Barcelona manifestaren desitxos de que 's constituís l' Academia de la llengua, tothom digué que si, que era molt convenient, pero lo cert es que no van poguerse entendre y l' Academia no 's formá; desde llavoras algunas individualitats aisladament han fet sentir sa veu en pro de l' Academia, pero aquesta es l' hora que no hi hagut una colectivitat que hagi dit: «formemla; reunim tots los elements que li deuen donar vida, y femla neixer!»

Donchs be, Senyors; aquí tenim una proposició en que 's proposa un núcleo per aquesta Academia: agafem aquet núcleo y estudiemlo, discutimlo y formulém las conclusions que 'l bon saber del Congrés consideri oportunas: pero sobre tot femho sense alsar ma, es á dir que sapiguem de segur que avans que tot, discutirém, votarem y aprobarem unas bases sólidas per l' Academia. Mes diré: tan animat estich de que aixó 's fassi depresa, que si se hagués aprobat aquesta proposició, jo hauria vingut á demanar que 's declarés executiva (per mes que hagués semblat impaciencia) perque estava segur de que á las horas encara que s' haguessin tancat las nostras sessions, ja no s' hauria pogut dir que 'l Congrés havia acabat sense fer res.

He dit.

Lo SR. PRESIDENT.—Se va á procedir á la lectura de la proposició que ha presentat lo Sr. Vidal pera posarla á votació.

Lo SECRETARI. (*Llegeix la proposició*.)

Lo SR. PRESIDENT.—Va á procedirse á la votació. Los Senyors que aprobin la proposició quedarán assentats, los que la desaprobín s' alsarán (*Essent pochos los que s' alsan, afegeix*.) Queda aprobada la proposició del Sr. Vidal: queda per consegüent sobre la taula la proposició del Sr. Maluquer y altres firmants.

La mesa, atenent á las indicacions que se li han fet, en la próxima sessió tindrà impresa la proposició, y 's repartirá á la porta á tots los membres del Congrés que podran enterarsen pera discutir-la y votarla.

Queda suspesa aquesta discussió y passarém á la del tema que quedá en suspens l' altre dia.

UN SR. MEMBRE DEL CONGRÉS.—Demano la paraula.

Lo SR. PRESIDENT.—Estém ja en votació y no li puch concedir.

Lo MATEIX.—Es que voldria aixó... que sobre aixó... (*Hilaritat*).

Lo SR. PRESIDENT.—¿Sobre que demana la paraula V.?

Lo MATEIX.—Sols desitxo fer una observació sobre aixó de reparar... á veure si podriam tenir los impresos anticipadament... per

veure si ho podriam tenir avans per estudiarho.. perque si hem de llegirho aquí á lo menos estarém mitxa hora.

Lo Sr. PRESIDENT.—Desde luego anuncia la mesa que demá pasat al dematí en las redaccions dels periódichs que han intervingut en la formació del Congrès ó sia de la *Ilustració Catalana, Renaiwensa y Diari Catalá* se trobará la proposició impresa, y los que vulguin podran pasarla á recullir; aixó sens perjudici de que á la nit se repartirá á la porta pe 'ls que no hagin passat á recullirla. Queda ternat aquest assumpto, y 'l Sr. Secretari llegirá lo segon tema de la Base segona de la Convocatoria.

Lo Sr. SECRETARI lo llegeix.

Lo Sr. PRESIDENT.—Avans d' entrar en la discussió de aquet tema qual sola lectura dona idea de la seva importancia, me sembla convenient que la mesa, per ma boca, digui algunas paraulas.

Las que diré son molt pocas.

Lo tema es juridich; lo tema sembla técnich, pero, senyors, lo tema á mes del aspecte juridich, á mes del aspecte técnich, le un punt de vista eminentment social, eminentment popular, que interessa á tots.

Res te de particular que un Congrès com aquest s' ocupi de tal tema: aquest Congrès, senyors, no vindrá á formular sobre d' ell opinions técnicas en lo sentit rigurós de la paraula, vindrá sols á ser un eco de l' opinió pública catalana. respecte al importantíssim problema que está avuy ocupant l' atenció en las mes altas regions; respecte á la interessant y vital qüestió de la unificació dels Códichs civils. Las Academias y los juriconsults que's reuniran en los Congresos puraments técnichs, mirarán lo tema baix lo punt de vista técnich: aquest Congrès, catalanista avans que tot, que está format per los que tenim amor á Catalunya, estudiará lo tema baix lo punt de vista social, baix lo punt de vista popular, baix l' aspecte de l' opinió pública. Aixis es que no es condició precisa, com saben tots, per pendre part en aquesta discussió. lo tenir un títol universitari que dongui capacitat oficial pera ocuparse de materias jurídicas: aquí no's tracta de fer un treball técnich, sino simplement d' obtindre una manifestació de l' opinió pública, y per aixó tanta competencia tenen los que posseheixen un títol universitari com los que no'n tenen cap, si se interessan per las cosas de la terra, y cosa de la terra es la lligislació catalana, aquesta lligislació que ha vingut sent la base de la nostra familia, de la nostra propietat, de tot lo que existeix en Catalunya, ja que 's una lligislació especial que no te res que veure ab las demás lligislacions d' Espanya.

Veus aquí donchs, com á n' aquesta discussió crech jo, y crech que aixis ho pensarém tots, que pot pendrehi part tothom que be li sembli. Crech que tots estareu convensuts de que no's precis haber fet estudis de dret per poderhi pendre part, perque si be aquesta es una qüestió jurídica, es una qüestió que te dos aspectes, y nosaltres sols la pendrem baix lo aspecte general, que 's lo aspecte popular.

Aquest Congrès es una manifestació de l' opinió pública de Catalunya y per consegüent pot venir á manifestar qual es aquesta opinió pública catalana, y adverteixo que si 's fa aixó servirá pera influir en los Congresos técnichs, perque en tota qüestió de dret hi ha dos ó tres aspectes diferents y un d' ells es lo de l' opinió pública.

Aixi, donchs, venim á formular l' opinió pública, y baix aquest punt de vista es com deu disculirse aquet tema.

Fetas eixas observacions, ab las quals crech haberme fet intérprete de lo que deu ser aquesta discussió, anem á comensarla; y te la paraula lo Sr. Danyans á qui se li reservá l' últim dia.

(Al pujar l' orador á la tribuna se notan marcadas mostrars d' interés pe 'l tema.)

(Seguirá)

Secció Oficial

Administració principal de Correus de Barcelona.—*Llista de las cartas, impresos y mostrars detingudas en aquesta administració principal per falta de franqueta en lo dia de ahir.*

Martí Wys (mostras), Paris.—Ministre del Estranjero (impresos). Magnagua.—E. Hartmann (impresos), Paris.—«Journal de Farmácia» (impresos), id.—Vicens de Oiban, Santiago de Chile.—Ramon Puig, Villanueva y Geltrú.—Llorens Gozalbo, Sant Andreu de Palomar.—Marian Cajal, Barcelona.—I. Pallás y companyia, id.—Sebastiá Bardosa, Santa Coloma de Gramanet.—Miquel Teruel, Zaldon.—Joan Navarro, Palma.—Maria Palau, Gracia.

Barcelona 19 Novembre de 1880.—L' Administrador principal, Lluís M. Zavaleta.

Cos de Telégrafos.—*Telégramas rebuts en lo dia de la fetxa y detinguts en dita ofissina per no trobarse sos destinatarios.*

Lancaster. Carreras, sens senyas.—Marsella. Tomás Mathez, id.—Mahó. Lluís Pader, Passeig de Gracia, 93, tercer.—Sabadell. Fargas, Montjuich del Bisbe, quint, segona.—Gramera. Sasaras, sens senyas.—Lleyda. Paulino Font, Assalto, 21.—Madrid. Marina Sans, carrer passeig Sant Joan, 19.—Palma. Bernat Grau, Goya, 16.—Huesca. Marian Casas, Hospital, 108, primer.

Barcelona 20 de Novembre de 1880.—La Director de la Secció, Andreu Capó.

Caixa d' ahorros de la provincia de Barcelona.—Han ingressat ab fetxa d' aquest dia, 26817 pessetas oo céntims procedents de 723 impositions, essent 60 lo número de nous imponents.

S' han tornat 14790 pessetas 94 céntims á petició de 97 interessats.

Barcelona 21 de Novembre de 1880.—Per lo Director de torn, J. Roman.

Caixa d' ahorros de Sabadell.—Han ingressat ab la fetxa d' aquest dia 2351 pessetas oo céntims procedents de 226 impositions, essent 1 lo número de nous imponents.

S' han tornat 1208 pessetas 01 céntims á petició de 14 interessats.

Sabadell 21 de Novembre de 1880.—P. A. del Director, E. Verdiell.

Secció Comercial

Companyia dels ferro-carrils de Tarragona á Barcelona y Fransa.—*Relació de las expedicions despatxadas en Port-Bou ab destino á Barcelona lo dia 20 d' Novembre de 1880.*

Castelnaudary, volateria á P. Planas.—Tolosa, id. á Parés y companyia.—Id. id. á Campagne.—Id. id. á Pere Sagret.—Id. id. á Prax.—Idem idem á Floreta.—Id. id. á Pujol.—Id. id. á Font.—Id. id. á Joseph Sagret.—Revel, id. á Loillier.—La Greve, osfras á Mayendon.—Id. id. á Pech.—Id. id. á Verdier.—Burdeus, mostrars vi á J. Furne.—Id. id. á Valdeille.—Id. mostrars á Rodriguez.—Burdeus, id. á Valasteul.—Bornay, idem á Muntañola.—Paris, id. á Puig germans.—Lyon, artículos á Lluch y Garriga.—Montpeller, colors á A. Cros.—Belfort, acert á Caúti.—Paris, colors á Guizi.—Batignoles, pianos á M. Navas.—Petit Croix, colors á Greiner y companyia.—Paris, sultat á Greñier.—Id. drogueria á Borrell germans.—Burdeus, vi á Guastasieres.

COTISACI Óoficial de las Bolsas de Madrid, Paris y Lóndres, del dia 21 de Novembre de 1880.

Madrid. Renta perpet. int. al 3 p. °. . . . . 21'25 fi de mes.

BOLSI (Segons nota de la casa Espinach).—A las deu de la nit quedava lo Consolidat á 21'17 1/2 diner y 21'20 paper.

SECCIÓ DE ANUNCIS

Rentadors per lo antich sistema

Establiment fundat en 1631.—Lo mes antich en Espanya,

SITUAT EN LO CARRER CODOLS N. 22.

BARCELONA.

ECONOMÍA positiva setmanalment pera las Fondas, Restaurants, Cafés, Casas particulars, y en una paraula, los vehins tots de la present Ciutat.

FERRO DIALISAT CASES.

Recomenat per la classe mélica contra la anemia, clorosis, estenuació, debilitat, leucorrea, etc., Aventura 'ls demás preparats de ferro per no tenii olor, sabor ni ennegrir jamay las dents, essent tolerat per los estómachs mes delicats. Reemplassa ab ventatja al Ferro Bravais.

Al per major, Farmácia de Aviñó y Cases, plassa de la Llana, 11.—Barcelona: Al detall en quasi todas las farmácias.—Preu 3 pessetas pot.

Úlceras (llagas.)

Se curan radicalment y sens conseqüencias per medi d' un tractament especial. Regomir, 6, 1.º, de 11 á 12 y de 6 á 8.

Entermetats del ventrell

y demás órganos digestius. Per un tractament especial 's combaten eficazment.

Regomir, 6, primer. De 11 á 12 y de 6 á 8.

VENDA

Se ven l' ex-convent de PP Franciscans de Torá, á tres horas de la estació de Caláf, que mideix 66,000 pans, per 20,000 duros; informarán Riera baixa, 9, primer.

AMBARINA-VEHIL.

La mellor pasta pectoral pera combatre en alguns cassos y curar en los mes

LA TOS

PER CRONICA E INVETERADA QUE SIA.

Vidrieria, 2 y 4, Barcelona.

CAIXA, 6 rals.

MALALTÍAS DE PIT

PETO YODO-BALSÁMICH

del Doctor ESTARRIOL.

Es de positius resultats pera la curació del Asma, Catarro pulmonar, Bronquitis, Tísis, etc. Confecció y venda, Farmácia del Pí, carrer Riera del Pí, número 11, Barcelona.

ANÍS DEL MONO.

Se recomana per ser lo mes agradable y digestiu de tots quants son coneguts fins avuy.

De venta en totas las dulcerías, tendas de comestibles y cafés.

Marca de la fábrica

CALSAT A MAQUINA.

BARATURA SENS IGUAL. — Carrer de la Fustería, 5. Botinas pera caballer de 7 pessetas y mitja á 12. — Id. pera senyora de 6 á 13. Tot lo calsat portará estampada en la sola la marca de fábrica.

Batista Costa, dentista.

Doctor en medecina y cirujía dental.

Garantisa tota classe de pessas y dentaduras artificials sense ganxos ni ressots. Especialitat en la curació de las enfermetats dentarias sens extraurer los caials. — Llibreteria, 10 y 12, pis segon.

FÁBRICA DE MANGUITERIA

DE

AGUSTÍ FERRER Y COMPANYÍA

CARRER DEL BRUCH, N.º 4.

Grandíos y variat assortit en manguitos, manteletas, alfombras, tapa-cotxs, mantas de viatge, gorras, tapabocas pera caballer, guarnicions pera abrichs, etc. etc.

En la mateixa casa se trobará un magnífich assortit en artículos de punt de llana pera senyoras y noys, de las mellors fábricas extrangeras, com son mocadors, mantellinas, toquillas, manteletas, abrichs y capetas, etc. etc.

Tot arreglat á preus sumament baratos.

FÁBRICA DE OBJECTES TORNEJATS

DE BANYA Y FUSTA

DE

BENET RIERA Y PENOSA.

TORRELLÓ.

Gran depósit de brocals, tinters, panillos, canonets d' agullas, gots y demés objectes de torneria.
Pera las demandas dirigirse á casa Sitjar-Torelló.

ARA ES POSITIU.

Los ulls de poll y duricias se curan á voluntat del pacient ab l' Elixir de Garriga.

De venta en sa farmacia, carrer de Sant Antoni Abat, n. 25.

GANCA

Se venen duas casas de preu 6000 duros cada una que produheixen lo 6 per cent net, qual producte se garantisa dos anys per lo venedor al comprador. Si no volen comprar-se las duas, se 'n ven una de sola. — Donarán rahó en l' administració d' aquest DIARI.

EDUARDO LOPEZ.

Clases de cácul mercantil, teneduria de libros, reforma de tota classe de letra, ortografia y correspondencia comercial.

á satisfacció del alumno.

Véjintse sos quadros. Viu, Cárme, 19, 1.

Tintorería Francesa

DE GERONI OLIVÉ

Corders, 4, prop la plassa de la Llana.

Un sobretodo tenyit	12 rs.	Rentat	9
Un jaqué	» 10 »		8
Americana	» 8 »		7
Un pantalon	» 7 »		4
Una armilla	» 4 »		2

AL GUST INFANTIL

41, ARGENTERIA, 41.

Están de enhorabona los pares de familia.

Acaba de obrirse un establiment de sastrería, especial pera noys. En ell se trobará un variat assortit de trajos de tots gustos y pera totas edats, sent sos preus més que baratós. Als col-legis grans rebaixas.

GUANO COPRÓS

LO NON PLUS-ULTRA DELS GUANOS.

Conté de 8-75 á 9 p. 100 de amoniaco, 20 á 25 p. 100 de fosfat y 7 p. 100 de sulfat de potasa, sosa y magnesia.

Lo millor del guanos que avuy s' usan, conegut ja per tot arreu pe'ls grans resultats que dona en tota classe de grans y hortalisas.

Dirigirse á D. Joseph Ferran y Dalmases, carrer del Palau, 5, despaitx; ó en lo carrer de Viladomat 42, magatzem. Vich: Casa Salero, espardanyer, Plassa de la Catedral: Igualada, don F. Aguilera carrer de Argen. Reus, don V. Voltes, plassa del Castell. Manresa, D. F. Serra, plassa del Olm. Granollers D. J. Mora (a) Noy Alau.

TELEGRAMAS

Noticias extrangeras
Segons los darrers telégramas

Dublin, 18.—Varias senyoras de Dublin, han pres l' iniciativa d' una associació nova que acaba de crearse baix lo nom de *Leiga agraria de las donas*, per la protecció de las viudas y dels orfens d' arrendadors despedits. S' ha format un comité central á Dublin, que s' ha adherit á la Lliga nacional agraria d' Irlanda.

L' intenció dels membres d' aquest comité es la de crear ramificacions en tots los comités d' Irlanda.

Téhéran, 18.—Lo sheik Abdullah atacá á las tropas persas, en Urumiah, lo dia 13 del corrent, habenthi hagut pérduas de consideració per abdós costats, y siguent, per últim, batuts los kurjos.

Al retirarse, los kurjos cremaren lo poble d' Euhar, asseniant á 200 habitants y emportantsen á 100 d' altres.

En aquesta batalla fou mort lo fill del comandant en gefe de las tropas persas.

Londres, 19.—Lo *Morning Post* publica un telégrama de Berlin anunciand que'l príncep de Bismarck es esperat en la capital lo 8 de Desembre, y un altre de Dublin dihent que han sigut agafats dos germans acusats de ser los autors de l' assassinat de l' agent agrari Wheeler, comés en Limerich.

Lo *Times* publica un telégrama de Rodsich dihent que Dervisch-Pachá s' ha avansat á las alturas de Biela ab numerosas tropas y artillería.

Ragusa, 19.—Lo dia 16 se sentiren canonadas á San-Giovani-Medua. Se suposa que provenian dels albanesos, que s' proposaban impedir la marxa cap á Dulcigno, de las tropas regulars.

En la frontera d' Antivari s' espera l' arribada de quatre batallons de Nizams.

Bruxelas, 19.—Noticias que s' han rebut de Londres aseguran que 'ls representants del partit radical que forman part del gabinet inglés, s' han negat á adherirse á que s' adoptés una política represiva en Irlanda, á fi de no perdre en las futuras eleccions, los vots dels irlandesos. S' asegura, además, que Mr. Gladstone, en vista de que no pot prescindir del concurs del partit radical, ha firmat una especie de compromís baix las següents bases:

«La reunió del parlament inglés s' avansará sols d' un mes, es á dir que tindrà lloch lo 6 de Janer.

«Lo gabinet demanará allavoras la suspensió de l' «habeas corpus» en Irlanda, si la resistencia de l' agitació agraria fa aquesta mida indispensable.

Telégramas particulars

Madrid, 21, á las 5'15 tarde.—La majoría dels periódichs s' ocupan del prospecte del periódich *Europa* que ha circulat profusament.

La Iberia publica un notable article despedintse de sos lectors.

El Dia crida la atenció del Banch d' Espanya sobre abusos que s' cometen en la Sucursal de Barcelona.

Madrid, 21, á las 5'45 tarde.—Lo banquet de Sevilla se verificará lo dimecres.

Avuy han comparegut al jutjat los redactors de *El Imparcial* y *El Mundo Político*. Lo dilluns s' hi presentarán los de *El Imparcial*.

S' ha reunit la Junta Monetaria á fi d' acordar las últimas reformas.

Madrid, 21, á las 5'50 tarde.—*La Gaceta* publica algunas disposiciones militars de escás interés, lo nomenclament del Inspector General de Minas don Ignasi Goenaga y otras disposiciones resolgent varios recursos de alsada. Continua 'l temporal.

Bolsí.—Consolidat, 21'25.

Madrid, 21, á las 10 nit.—Avuy se dirigeix la circular als gobernadors recordand que 'ls Ajuntaments formulin las propostas sobre arbitris extraordinaris.

20,000 duros

se deixarán en diferents partidas al 3 y 11/2, 4, 5, 6, 7, 8,

9, 10, 12, 15 y 30 per 100 dintre y fora. Adelanto de pensions al que las percebeixi en casas de comers. Descompte de letras fins á 100 duros prèvia la comprobació. Colocació de capitals entre industrials á bon crédito y finalment tota classe de combinacions basadas en lo capital y molt particularment en lo crédito. S' reben encarechs pera la colocació de capitals desde 300 duros en amunt, donant garantía positiva. Ofissinas, carrer del Hospital, número 6, pis segon, de 10 á 1 y de 5 á 8.

LA REVOLUCION

en la Hacienda del Estado,

Las Provincias

Y LOS MUNICIPIOS.

Obra escrita per Fernando Garrido. Al preu de duas pessetas se trova de venta en la llibrería de Teixidó y Parera, Pí, 6 y en l' Administració d' aquest DIARI.

Demá torna lo senyor Elduayen.

Madrid, 21, á las 10'15 nit.—Se redacta una circular fixant lo carácter ab que pogan viurer en Espanya los relligiosos expulsats de Fransa.

Lo general Moriones está malalt de gravetat.

Paris, 21, á las 4'55 nit.—Lo Govern ha acceptat per demá la interpelació de M. Liville relativa al ministeri de Marina.

Dervisch deu haber avansat sobre Dulcigno ab varis batallons. La Porta creu que la entrega se farà demá.

BUTLLETÍ ASTRONÓMICH

per. I Marti Turró. 22 Novembre 1880

ESTRELLAS	Polar	Aldebará	Cabra.	Rigel.
al				
MERIDIÁ	9h 06' T	0h 21' M	0h 59' M	1h 00' M
Bertelgeuse.	Sirius.	Castor.	Procyon.	Régulus
1h 41' M	2h 30' M	3h 17' M	3h 24' M	5h 53' M
Espiga.	Arturo.	Antares.	Wega	Altair.
9h 08' M	10h 04' M	0h 12' T	2h 21' T	3h 33' T
PLANETAS	Mercuri.	Venus.	Marte.	Júpiter.
y constelacions				
en que s' troba.	Libra.	Sagittai.	Sscorpi.	Piscis.
Saturno.	Urano.	Neptuno	Sol.	Lluna.
Libra	Leo	Aries.	Scorpi.	Cáncer.

Imprenta *La Renaixensa*, Xuclá, 13, baixos.